

**РАЗПОРЕДБИ НА МВРНЗ ПО ПРИЛОЖЕНИЕТО НА НАРЕДБА- ЗАКОН
ЗА ОБЩЕСТВЕНО ПОДПОМАГАНЕ**

1936 г.

ОКРЪЖНО № 1184

**НА МВРНЗ, ОТДЕЛЕНИЕ ЗА ОБЩЕСТВЕНИ ГРИЖИ
ОТНОСНО УРЕДБАТА НА ТРАПЕЗАРИИ В ЦЯЛАТА СТРАНА**

София, 23 януари 1936 г.

До г. г. областните директори, околийските управители, градските и селски кметове, Съюза за закрила на децата в България, неговите клонове и членуващите в тях дружества

Държавният план за обществено подпомагане отдава твърде голямо значение на детските трапезарии и отделя твърде големи суми за тях понеже поставя грижите за подрастващите поколения пред всички други обществени грижи. От раздадените през миналата година помощи от Фонда за обществено подпомагане на обща сума 68 952 000 лв., само за подпомагане на детските трапезарии са изразходвани 20 374 883 лв.¹

За да могат тези грижи да бъдат в най-голяма степен полезни и да дадат очакваните резултати, обръща се внимание на радетелите и ръководителите на детските трапезарии върху следните основни начала, които трябва да се имат предвид при уредбата на детските трапезарии:

1. Не трябва да се счита, че детските трапезарии са предназначени за даване храна само и изключително на бедни деца. В тях могат да се хранят и деца на състоятелни родители, когато по известни причини и пречки тези деца нямат възможност да се хранят у дома, било поради отдалеченост на училището от жилището на детето, отсъствието на родителите от дома по време на обед, невъзможност детето правилно да се храни в къщи и пр. В такъв случай родителите на децата трябва да внесат в трапезарията в пари или продукти необходимото за изхранването на техните деца.

При съвместно хранене на бедни и състоятелни деца ще се притъпят

¹ Подчертано от съставителите.

постепенно онези чувства на приниженост от страна на бедните деца и на пакостна гордост от страна на състоятелните, които чувства действуват зле върху духа на едно общество, а ще изпъкнат на пръв план личните духовни качества и способности, които са най-добрата заложба, за да бъде един народ силен вътрешно.

2. Детските трапезарии не трябва да бъдат място, дето децата да уталожват само своя глад. Едновременно със задоволяването на тази телесна нужда, децата трябва да припечелят от храненето в трапезариите и цял ред душевни качества и навици, които, след като бъдат присадени чрез децата в нашия народ, ще го издигнат на едно по-високо равнище от сегашното.

По-важни качества, които трябва да бъдат придобити от децата, посещаващи трапезариите, са: ред, търпеливост и дисциплина при заемане местата в трапезарията; четене молитва преди и след яденето; поддържане на пълна чистота и прилично държание при яденето; поддържане на необходима чистота на ръцете, устата и зъбите след ядене и пр.

Детските трапезарии трябва да бъдат продължение на грижите на семейството и училището за възпитанието на децата.

3. Трапезариите дават най-добър случай да се развият у децата чувствата на самопомощ, на другарство и на услужливост и пожертвователност към другите. За тази цел децата по дежурство и съобразно силите и възрастта си трябва да вземат участие в нареждането на трапезата, разнасяне на храната и в други услуги към другарчетата си. Добре е дежурните деца да обядват след вдигането на общата трапеза.

4. Трапезариите дават най-добър случай и самите родители да се приобщат към обществените грижи за децата, особено в селата. Не е безполезно майките на децата, които се хранят в трапезарията, по ред да се канят да помагат в приготвяне на храната, в поддържане на чистотата и пр. Добре е при случай да се привличат и бащите в трапезариите през време на яденето. Милата гледка на добре уредената детска трапезария е в състояние да трогне и най-коравите сърца и да събуди чувството на пожертвователност в полза на самата трапезария. Но най-важно е, че чрез децата може да се развие постепенно у родителите и чувство на обществена солидарност, тъй нужна и тъй ценна за всеки народ, а особено за нашия.

Разглеждани така, детските трапезарии се явяват не само като благотворителен институт, а и като институт възпитателен както за децата, така и

за техните родители.² Ръководени умело, с такт и с любов, детските трапезарии могат да изиграят голяма културна роля за издигането на нашия народ.

Трапезариите ще бъдат щедро подпомагани от Касата за обществено подпомагане. Но нека не се забравя, че само със средствата на Касата не могат да се издържат трапезарии в страната. Опасно и вредно е за народния морал да се създават трапезарии, които ще чакат издръжката си само от средствата на Касата. Необходими са усилията на всички обществени фактори – църква, училище, общински власти и свободна инициатива на бедни и богати граждани, за да се изгради с успех делото за отхранване телесно и духовно на подрастващите поколения, на които искаме утре да се опре обновена и силна България.

За в бъдеще не ще отпускат от Касата никакви помощи за издръжка на трапезарии в населени места, които сами чрез общините и благотворителните си дружества не са направили нищо за своите деца.

Министерството вярва, че лицата и дружествата, които уреждат и поддържат детски трапезарии, ще се проникнат от съзнанието за тяхната голяма роля в живота на нашия народ и ще употребят най-големи усилия, за да се отхранят телесно здрави и нравствено крепки бъдещи граждани.

Министър:

Г. Сапов

Главен секретар:

Ил. Кожухаров

Началник на отделението:

Д-р Т. Зъбов

Обществено подпомагане, № 1 – 2, 15 – 31 януари 1936, 13 – 14.

ОКРЪЖНО № 3978

НА МВРНЗ, ОТДЕЛЕНИЕ ЗА ОБЩЕСТВЕНИ ГРИЖИ

ОТНОСНО ПРОСИЯТА³

София, 6 март 1936 г.

² Подчертано от съставителите.

³ Документът е обширен и засяга изобщо мерките за изкореняване на просията в страната. Публикуваме тази част от документа, която се отнася до дейността на обществената благотворителност.

До г. Директора на полицията, до г. г. областните директори и околийски управители, до полицейските коменданти, до всички административни и полицейски власти в страната и до кметовете на градските и селски общини

Съгласно чл. 47 от Закона за обществено подпомагане, просията в цялото Царство е забранена, под каквато и форма да се проявява. Освен това, съгласно чл. 26 от същия закон, абсолютно са забранени и всякакви други събирания на помощи, с изключение на тези, уредени по случай Деня на детето, Деня на слепите, Празника на розите в полза на Дружеството за борба с туберкулозата, благотворителното дружество „Червен кръст” и Деня, отреден за събиране на помощи в полза на пострадалите от войните.

Съгласно държавния план за приложение на Закона за обществено подпомагане, като забранена просия и недопустим от закона начин за събиране на помощи трябва да се счита и продажбата извън правилата на търговията на разни предмети, табла, бюстове, календари, билети за вечеринки, забави и др., които се предлагат от гражданите не с оглед на нуждата от тях, а под предлог, че с това се върши благотворителност и се иска помощ.

Напоследък се забелязва едно постоянно увеличаващо се нарушение почти във всички населени места в страната на горния текст от закона. Днес, когато от целия български народ се събира особен облог по Закона за обществено подпомагане, държавната и общински служби за обществено подпомагане и благотворителни дружества имат възможност да дадат достатъчна материална помощ на всички лица, изпаднали в невъзможност да живеят без чужда помощ.

Всичко това налага повелителен дълг на административно полицейските власти, използвайки всички допустими от законите средства, да турят един път завинаги край на просията в страната и на забраненото събиране на помощи.

За постигане на тази цел заповядваме следното:

1. Всички полицейски началници да отредят специални групи от униформени и неуниформени полицаи, на които да се възложи преследването на просяците и на лицата, които събират помощ по забранен от закона начин. Измежду приставите или старшите стражари да се определи един постоянен началник на тази група.

[...]

1. Всички лица, които бъдат заловени да събират помощи, освен в

допустимите от закона случаи при общонародните събирания на помощи, да се преследват като нарушители на чл. 26 от Закона за обществено подпомагане и да им се съставяват актове с глобяването им до 5000 лева със заповед на министъра на вътрешните работи и народното здраве, съгласно чл. 51 от Закона за обществено подпомагане.

2. Под забранена просия трябва да се разбира и безконтролното скитане на деца из улиците, по площадите, публични места и разни локали, предлагащи на гражданите картички, календарчета и други подобни, с което фактически просят, като същевременно са изложени на най-лоши пороци.

След стъмване трябва въобще да се забранява събирането и скитането на такива деца из улиците, като заловените се заpirат.

На родителите на заловените, занимаващи се с подобна просия деца, както и на съдържателите на публични заведения и локали, допускащи такива деца да просят в заведението им, да се съставят актове по чл. чл. 457 и 475 от Наказателния закон и да им се налагат глоби до 2000 лева.

3. Съюзи, дружества, организации, комитети, братства и пр., които дават разрешения на лица да събират помощи от тяхно име и за тяхна полза, забранени по Закона за обществено подпомагане (чл. 26 от Закона), за първи път ще бъдат наказани с глобяване на управителния съвет на дружествата и лицата, които са подписали пълномощията, а при повторение дружествата ще бъдат разтурени като организации, развиващи противозаконна дейност. Като забранен начин за събиране на помощи от страна на дружествата трябва да се счита и предварителната продажба на входни и томболни билети за забавите и вечеринките, устройвани от дружествата, които предлагат на гражданите по домовете и по магазините им, както и из учрежденията от разни комисии. Не е забранена обаче предварителната продажба на билетите непосредствено между членовете на организациите.

В изпълнение на настоящето окръжно всички административно полицейски началници да издадат заповеди за забрана на просията в поверения им район, като с това доведат до знанието на населението и постановлението на Закона за обществено подпомагане. Тези заповеди да бъдат издадени най-късно до 15 март, като по един препис се изпрати в Министерството на вътрешните работи и народното здраве. В тези заповеди да се покани и самото гражданство да сътрудничи по прилежанието на закона, като се помоли да отказва да дава помощ на просяци и просещи, а ги направлява било

към местните, общински и дружествени благотворителни служби и приюти, било към административно полицейските власти.

За приложението на настоящето нареждане трябва да се бди непрекъснато и бдителността за неговото най-точно изпълнение с течение на времето не трябва да отслабва. Министерството ще държи лично отговорни всички административно полицейски органи, в районите на които се установят нарушения.

Министър:

Г. Сапов

Главен секретар:

Ил. Кожухаров

Началник на отделението:

Д-р Т. Зъбов

Държавен вестник, № 59, 16 март 1936.

ПРАВИЛНИК
ЗА УСТРОЙСТВОТО НА СДРУЖЕНИЯТА ЗА ОБЩЕСТВЕНО
ПОДПОМАГАНЕ В БЪЛГАРИЯ,
ИЗДАДЕН ВЪЗ ОСНОВА НА ЧЛ. 54 ОТ НАРЕДБА-ЗАКОН ЗА
ОБЩЕСТВЕНОТО ПОДПОМАГАНЕ⁴

I. Общи положения

Чл. 1. Сдружения за обществено подпомагане в смисъла на Закона за обществено подпомагане и на настоящия правилник са всички съюзи, дружества, комитети, организации, клонове на съюзи и пр., които имат за цел да подпомагат деца и лица над 18-годишна възраст или да организират и развиват обществено подпомагане при обществени бедствия.

Сдружения, които подпомагат обществено деца и юноши до 18-годишна възраст, членуват задължително и се намират в тази си дейност под надзора и ръководството на Съюза за закрила на децата в България.

Сдружения, които подпомагат обществено лица над 18-годишна възраст, членуват задължително и се намират в тази си дейност под надзора и ръководството на Съюза „Обществена подкрепа“.

Дейността за обществено подпомагане при обществени бедствия се съсредоточава в Българското дружество „Червен кръст“ и неговите клонове. Другите сдружения могат да действуват при обществени бедствия само под надзора и ръководството на Българското дружество „Червен кръст“.

Разни професионални, културно-просветни, взаимно-спомагателни и други сдружения, чиято главна основна цел не е обществено подпомагане, а покрай другата своя основна дейност полагат и благотворителни грижи за своите членове, не се считат като сдружения за обществено подпомагане по смисъла на Закона за обществено подпомагане и на настоящия правилник.

II. Редовност на уставите

Чл. 2. Всяко сдружение за обществено подпомагане трябва да има утвърден устав от г. министъра на вътрешните работи и народното здраве, съгласно чл. 2 от Закона за дружествата и чл. 9 от Закона за обществено подпомагане.

⁴ Публикуваме правилника със съкращения. Частите, които са отпаднали, уточняват в детайли изискванията към уставите на сдруженията, регламентират функциите на управителните им тела, отчетните и ревизионни книжа, които трябва да водят.

[...]

Чл. 4. Сдруженията за обществено подпомагане трябва да имат регистрирани устави в съответните областни съдилища, съгласно закона за юридическите лица.

[...]

Чл. 6. В устава на всяко сдружение за обществено подпомагане трябва да бъде ясно установено:

а) целта на сдружението и какъв вид дейност за обществено подпомагане ще развива [...];

б) срокът, за който се основава сдружението;

в) средствата (приходи и разходи) на сдружението;

г) какви управителни тела има сдружението и техните права и задължения;

д) кои лица имат право да представят сдружението пред властите и учрежденията и с подписите на кои членове от Управителния съвет на сдружението последното се счита задължено по отношение на трети лица;

е) вноските, които са длъжни да внасят членовете;

ж) районът на дейността на сдружението;

з) прекратяване на сдружението и

и) как ще се постъпи с движимото и недвижимо имущество на сдружението, в случай че то прекрати своята дейност.

[...]

Чл. 10. Сдруженията престават да съществуват:

А. По решение на Общото събрание, ако са съгласни най-малко $\frac{3}{4}$ от членовете на дружеството:

а) след изтичане на времето, за което са основани, или след постигане целта на сдружението;

б) чрез сливане с други сдружения;

в) по други причини.

Б. По право:

Когато останат с по-малко от 7 члена или в продължение на 3 месеца останат с по-малко членове, отколкото са необходими, за да се образуват управителни и проверителни съвети.

Забележка: Това не се отнася до сдружения с колективни членове.

В. Поради разтурване:

Сдруженията се разтурват по заповед на министъра на вътрешните работи и народното здраве въз основа на доклад на Службата за обществено подпомагане при същото министерство, когато се установи, че сдружението е станало безполезно, нецелесъобразно или вредно за обществото и държавата. След като се покрият задълженията на така разтуреното сдружение в размер на неговото имущество, като остане излишък, остава се на разположение на Службата за обществено подпомагане при Министерство на вътрешните работи и народното здраве.

Чл. 11 Сдруженията за обществено подпомагане, които нямат в устава си изричен текст, съгласно който те не могат да преследват политически цели, да се занимават с политически въпроси или да членуват в сдружения и съюзи, занимаващи се с политически въпроси, не могат да получават помощи от държавните и общински средства за обществено подпомагане.

[...]

III. Управление на сдруженията

Чл. 17. Сдруженията за обществено подпомагане се ръководят и управляват от Общо събрание, Управителен съвет и Проверителен съвет.

[...]

IV. Бюджет на сдруженията

[...]

Чл. 46. Бюджетите на сдруженията за обществено подпомагане трябва да бъдат изработени в съгласие с държавния план за обществено подпомагане и с плана за дейност на върховния съвет, в който членува сдружението.

Чл. 47. Всички помощи, които се отпускат на сдружението от бюджета на Касата за обществено подпомагане или от бюджетните средства за обществено подпомагане на общините, се разходват под страх от гражданска и наказателна отговорност само за целта, за която са предназначени.

[...]

IX. Отношения и задължения на сдруженията към други дружества, към общинските и държавни власти и към Службата за обществено подпомагане при Министерство на вътрешните работи и народното здраве

Чл. 63. Всички сдружения за обществено подпомагане са длъжни да бъдат в своите отношения коректни помежду си.

Чл. 64. Всяко сдружение, което издържа заведение за обществено подпомагане, може да приема в него само лица от определения му район. Приемането на лица от други райони може да става само с разрешение на по-горната власт.

Чл. 65. При провеждане на общи начинания сдруженията са длъжни взаимно да се подпомагат и да съгласуват своите усилия, за да постигнат най-големи постижения.

Чл. 66. За всички недоразумения сдруженията трябва да избягват публични обяснения, а също са длъжни да се отнасят за разрешение на въпроса до съответните клонове от двата върховни съюза, в които членуват.

Чл. 67. Сдруженията за обществено подпомагане във вътрешната си управа са самостоятелни.

[...]

Чл. 69. Всяко сдружение е длъжно да изпраща своевременно за сведение годишния отчет на своята дейност, както и плана за бъдещата си дейност и годишния си бюджет на съответните клонове на върховните съюзи, в които членува, на самите съюзи, на съответните общини, на съответните областни инспектори по обществени грижи и отделението за обществени грижи при Министерство на вътрешните работи и народното здраве.

[...]

Чл. 71. Всички искания на сдруженията за парични помощи от община, област, министерство и пр. трябва да станат чрез съответния клон, в който това сдружение членува. Изпратените не по този ред искания се оставят без разглеждане.

[...]

X. Надзор върху дейността на сдруженията

Чл. 73. Непосредственият надзор върху дейността на сдруженията за обществено подпомагане се извършва от съответните клонове на съюзите, в които тези сдружения членуват, както и от самите съюзи.

Надзор върху дейността на сдруженията за обществено подпомагане имат право да упражняват и финансовите власти, съответните общински и държавни власти, общинският и областен комитет за обществено подпомагане и отделението за обществени грижи при Министерство на вътрешните работи и народното здраве и неговите органи.

[...]

Държавен вестник, № 112, 23 май 1936.